

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-06-18

Närvarande: F.d. justitieråden Susanne Billum och Dag Victor samt justitierådet Per Virdesten.

Vissa skolfrågor

Enligt en lagrådsremiss den 30 maj 2013 (Utbildningsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i skollagen (2010:800),
2. lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Anna Skeppstedt, biträdd av rättssakkunnige Roger Karlsson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i skollagen

2 kap. 13 §

Paragrafen innehåller den grundläggande regeln om legitimation och behörighet som villkor för att bedriva undervisning. I remissen föreslås ändringar av andra stycket innebärande utökade bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter *de/s* vad gäller uppställande av ytterligare krav utöver utbildning för behörighet att undervisa inom skolväsendet, *de/s* om möjlighet att göra undantag från kraven på legitimation och behörighet såvitt gäller personer som verkar som lärare inom särskolan m.fl. särskilda skolformer.

Vad gäller det första bemyndigandet – ytterligare krav utöver utbildning för att få viss behörighet – framgår av författningskommentaren att det främst är erfarenhet av undervisning eller tidigare tjänstgöring inom skolväsendet som åsyftas även om andra villkor också ska kunna ställas upp. Vad sådana skulle kunna bestå i framgår inte av remissen. Enligt Lagrådets mening finns inte tillräcklig anledning att låta bemyndigandet omfatta mera än utbildning ”och den erfarenhet som krävs”.

Det andra bemyndigandet, som är nytt, gäller undantag från legitimations- och behörighetskraven för vissa speciallärare och specialpedagoger. Dessa begrepp har inte definierats i lagtext och kan inte anses klara till sin innebörd. Vid föredragningen har framhållits att det centrala i bestämmelsen är att möjligheten till undantag ska gälla vissa kategorier som redan är anställda som lärare i grundsärskolan etc. Lagrådet anser därför att de nämnda beteckningarna kan undvaras i lagtexten och i stället ersättas med ”särskilda kategorier av lärare som är anställda i grundsärskolan, specialskolan,…” I författ-

ningskommentaren bör redovisas vilka särskilda kategorier av lärare som avses.

Lagrådet anser vidare att läsningen av paragrafen underlättas om de båda bemyndigandena, som har olika karaktär och tillämpningsområden, inte sammanförs i ett och samma stycke.

2 kap. 15 §

Om Lagrådets förslag beträffande 2 kap. 13 § följs bör andra stycket följdändras så att det avser ”en sådan lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket”.

2 kap. 16 §

I paragrafen finns bestämmelser om att Skolverket på vissa villkor ska meddela legitimation till en lärare eller förskollärare som ansöker om det. Skolverket ska även på vissa villkor komplettera en lärares eller förskollärares legitimation med ytterligare behörighet.

I remissen föreslås två nya stycken – andra och tredje styckena – av närmast förtydligande karaktär. Bestämmelsen om Skolverkets skyldighet att komplettera en legitimation har härvid utgått. Enligt Lagrådets mening kan denna skyldighet inte utan vidare utläsas ur de nya styckena. Den bör därför även fortsättningsvis komma till tydligt uttryck i lagtexten.

Vidare föreslås ett nytt fjärde stycke med bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om undantag från kraven i första stycket när det gäller dels lärare med lång undervisningserfarenhet, dels lärare i vissa estetiska ämnen, dels lärare som tidigare fått en

s.k. behörighetsförklaring för visst slag av tjänst. Enligt Lagrådets mening skulle bestämmelsens innebörd bli tydligare om den formulerades exempelvis enligt följande:

Regeringen får meddela föreskrifter om att legitimation får meddelas trots att kraven i första stycket inte är uppfyllda när det gäller lärare eller förskollärare med lång erfarenhet av undervisning i skolväsendet, lärare som bedriver undervisning i dans, teater eller rörelse och drama samt lärare som genom en behörighetsförklaring är behöriga för ett visst slag av anställning.

Om paragrafen härvid bedöms bli alltför lång och svårläst kan sista stycket, som har delvis annan karaktär än de föregående, med fördel placeras som en särskild bestämmelse på annan plats i lagen.

2 kap. 20 §

Lagrådet hänvisar beträffande tredje stycket till vad som anförts under 2 kap. 15 §.

Förslaget till lag om ändring i lagen om införande av skollagen

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.